

בש"פ 1712/17 - היתאם מנאן חאג' יחיא נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 1712/17

לפני: המבקש:
כבוד השופטת ע' ברון
היתאם מנאן חאג' יחיא

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי
מרכז-לוד (כבוד השופט א' יקואל) ב-עמ"ת
14.2.2017. 49161-01-17 שניתנה ביום

בשם המבקש: עו"ד דוד גולן

בשם המשיבה: עו"ד יאיר חמודות

החלטה

1. בית המשפט לתעבורה בפתח תקוה (כבוד סגנית הנשיאה ט' אוסטפולר-נאווי) קבע כי רשיון הנהיגה של המבקש, שהוגש נגדו כתב אישום בגין עבירות תעבורה, ייפסל עד לתום ההליכים נגדו; וערר שהגיש המבקש לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופט א' יקואל) נדחה, תוך שנקבע כי תקופת פסילת הרשיון תתוחם לשישה חודשים; המבקש מעוניין להשיג גם על החלטה זו - ומכאן הבקשה למתן רשות ערר שלפניי.

השתלשלות העניינים

עמוד 1

2. על פי עובדות כתב האישום מיום 13.12.2016, ביום 5.12.2016 נפסל המבקש מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה לתקופה בת 30 ימים, וזאת בהיעדר המבקש, על אף שזומן לשימוע כדן. ביום 10.12.2016 - חמישה ימים לאחר שרישיונו של המערער נפסל - בשעה 00:30 או בסמוך לכך, נהג המבקש ברכב פרטי בכביש מס' 444, בסמוך ליישוב אייל. בהתאם לאמור הואשם המבקש בנהיגה בזמן פסילה (לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש]) ובגין נהיגה ברכב ללא ביטוח (לפי סעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970).

בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה להורות על מעצרו של המבקש בתנאי מעצר בית מלא, בתוספת ערבויות והפקדות כספיות, וזאת עד תום ההליכים נגדו. לחלופין התבקש כי ככל שיימצא כי המשיב אינו יכול לעמוד בתנאי השחרור המוצעים, יורה בית המשפט על מעצרו של המשיב מאחורי סורג ובריח עד לתום ההליכים (להלן: בקשת המעצר).

3. בהחלטה מיום 15.12.2016 קבע בית המשפט לתעבורה כי אין מקום להורות על מעצרו של המבקש, אף לא למעצר בית בתנאים מגבילים, שכן ניתן לאיין את מסוכנותו באמצעות פסילת רישיון הנהיגה של המבקש עד תום ההליכים. נוסף על כן, קבע בית המשפט כי על המבקש להפקיד סך של 500 ש"ח, וכן עליו לחתום ערבות עצמית ולהמציא ערבות צד ג'.

המבקש הגיש ערר על ההחלטה לבית המשפט המחוזי, ובהחלטתו מיום 14.2.2017 קבע בית המשפט המחוזי כי לא נפל פגם בהחלטת בית המשפט לתעבורה ועם זאת קבע כי האיזון הראוי בין אינטרס השמירה על שלום הציבור לבין חירויותיו של המבקש מצדיק את תחימת תקופת הפסילה לשישה חודשים, חלף הותרת תקופת הפסילה עד תום ההליכים.

גם עם החלטה זו של בית המשפט המחוזי לא השלים המבקש, ומכאן בקשת רשות הערר שלפניי.

טענות הצדדים

4. המבקש חוזר בבקשה על טענותיו שנשמעו בבית המשפט המחוזי ולפיהן ההחלטות בעניינו ניתנו שלא כדין, מן הטעם שהמשיבה פעלה שלא כדין ובהיעדר סמכות כאשר הגישה בקשה למצער בית מלא. לטענת המבקש לפי סעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), המשיבה מוסמכת להגיש בקשה למעצר עד תום ההליכים בלבד, אך אינה מוסמכת להגיש בקשה לחלופת מעצר. זאת, בשונה ממקרה בו בית המשפט קובע כי ניתן להשיג את תכלית המעצר בדרך של חלופת מעצר, או שמוגשת בקשה מטעמו של נאשם מכוח סעיף 44 לחוק המעצרים. היות שהמשיבה לא הייתה מוסמכת להגיש את בקשת חלופת המעצר כנטען, אין זאת אלא שהחלטת בית המשפט ניתנה בחוסר סמכות, ועל כן יש לבטלה. עוד טוען המבקש, כי יש ליתן לו רשות לערור מכיוון שמתקיימות נסיבות חריגות המצדיקות זאת.

המשיבה בתגובתה טוענת כי בקשת המעצר הוגשה כדין; שכן לגישתה, הבקשה אכן הייתה למעצר עד תום ההליכים כנדרש. זאת ניתן ללמוד הן מכותרת וכותרת המשנה של הבקשה המציינות במפורש כי ענייננו בבקשה למעצר עד תום

ההליכים, וכן מבקשתה החלופית של המשיבה לעצור את המבקש עד תום ההליכים. עוד נטען כי פרשנותו של המבקש גוררת מצב אבסורדי שבו המשיבה תהיה חייבת להגיש בקשה למעצר עד תום ההליכים, אף אם היא סבורה שבנסיבות העניין ניתן להסתפק בחלופת מעצר בלבד; וכי יישום הפרשנות שהמבקש טוען לה, משמעו פגיעה באינטרסים של נאשמים עתידיים, ועל כן אין לקבלה.

דיון והכרעה

5. ענייננו בבקשת רשות לערור ב"גלגול שלישי", ובבקשות מעין אלו נוהגת אמת מידה מצמצמת. על פי אמת מידה זו, רשות לערור תינתן רק במקרים חריגים שבהם מתעוררת שאלה משפטית בעלת חשיבות עקרונית, החורגת מעניינם של הצדדים להליך, או במקרים שבהם מתקיימות נסיבות פרטניות חריגות ומיוחדות המצדיקות זאת, כגון פגיעה לא מידתית בזכויות הנאשם או אי מתן משקל ראוי לשלום הציבור וביטחונו (ראו למשל, בש"פ 10011/16 יאסין נ' מדינת ישראל (10.1.2017); בש"פ 3937/16 גביבולייב נ' מדינת ישראל (15.6.2016); בש"פ 2786/11 ג'ריס נ' ג'ריס (17.4.2011)).

לאחר שעיינתי בבקשה ובתגובה לה, הגעתי לכלל דעה כי דין הבקשה להידחות. תחילה יובהר כי המבקש אינו משיג על ההחלטה לגופו של עניין, והבקשה מתמצית בטענה העקרונית להיעדר סמכות. ואולם, לא מצאתי בפרשנותו של המבקש לסעיף 21 לחוק המעצרים כל ממש, ודי בכך כדי לדחות את הבקשה.

6. סעיף 21 לחוק המעצרים מגדיר את סמכותו של בית המשפט לצוות על מעצרו של נאשם עד לתום ההליכים ואת השיקולים שעל בית המשפט לשקול בבואו לעשות כן. בבקשת המעצר ביקשה המשיבה כי "במידה ויוכח כי המשיב [הוא המבקש דכאן-ע'ב'] אינו יכול לעמוד בתנאי השחרור המוצעים לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד אפוא להורות על מעצרו של המשיב על לתום ההליכים המשפטיים כנגדו" (סעיף 13 לבקשה). עיננו הרואות, כי בניגוד לטענות המבקש, הלכה למעשה המשיבה ביקשה את מעצרו עד תום ההליכים בהתאם לסעיף 21 לחוק המעצרים; ואין נפקא מיניה אם הוגשה בקשת מעצר עד תום ההליכים חלף בקשה להורות על חלופת מעצר או להיפך. יתר על כן, ראוי – ואף מצופה – כי המשיבה תציין ראשית את נכונותה להסתפק בחלופת מעצר, כאשר היא סבורה שבחלופה זו יש כדי להגשים את תכלית המעצר.

זאת ועוד אף אם המשיבה הייתה מבקשת חלופת מעצר בלבד, ללא כל בקשה חלופית למעצר עד תום ההליכים, עדיין לא היה בכך כדי להועיל למבקש. כפי שנקבע זה מכבר מפי השופטת ד' דורנר בהתייחס לסמכות בית המשפט להטיל ערובה אף ללא הגשת בקשת מעצר:

"מובן כי אף הטלת תנאים מגבילים פוגעת בחירותו של אדם, ועל-כן נדרשת להיות על-פי חוק. ברם, על-פי הגיונם של דברים, ועל-פי תכליותיהם של חוק היסוד וחוק המעצרים כלולה הסמכות להטיל ערובה, שפגיעתה בחירות פחותה מן המעצר, בסמכות המעצר" (בבש"פ 952/00 מדינת ישראל נ' חוטר-ישי, פ"ד נד(1) 638, 641 (2000)).

נראה שהגיון זה יפה גם לענייננו, שכן קבלת פרשנות המבקש תוביל לתוצאה שאינה מתיישבת עם השכל הישר, ולפיה המשיבה תחויב להגיש בקשה למעצר עד תום ההליכים אף אם לעמדתה ניתן להסתפק בחלופה שמקלה עם

הנאשם וגוררת פגיעה פחותה בזכויותיו (ראו גם: בש"פ 6786/14 גליק נ' מדינת ישראל (13.10.2014)). על כן, אף אם היה ממש בטענת המבקש כי ענייננו בבקשה לחלופת מעצר בלבד, נראה שלא היה מקום לקבל את הבקשה. מסקנה זו מתחזקת לנוכח הוראות סעיף 21(ב)(1) לחוק המעצרים שלפיו שומה על בית המשפט להעדיף שחרור בערובה על פני מעצר עד תום ההליכים ככל שהאפשרות הראשונה משיגה את תכלית המעצר (ראו למשל, בש"פ 5564/11 פלוני נ' מדינת ישראל (8.8.2014)).

7. התוצאה היא שהבקשה נדחית.

ניתנה היום, י' באדר התשע"ז (8.3.2017).

שׁוֹפֵט
